

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра етнології і археології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Теоретична етнологія»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Етнологія»

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри етнології
і археології
протокол № 13 від 28 червня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична етнологія
Викладач (-і)	Костючок Петро Леонтійович, к.і.н., доцент
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-87
E-mail викладача	petro.kostyuchok@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС/ 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/семінарських занять, або ж щовівторка після занять з 14.00 до 15.00 в 609.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Передбачає короткий і змістовний аналіз схеми підготовки студентів згідно навчальної програми з курсу «Теоретична етнологія». Лекційні та семінарські заняття допоможуть студентам глибше засвоїти основні тенденції засад і методів пізнання, форм впливу людини, суспільства, держави на етнічні процеси і явища; формувати етнічну свідомість і культуру поведінки для гармонійного засвоєння цінностей свого народу і загальнолюдських здобутків; забезпечує передачу етнокультурних традицій з покоління в покоління; запобігає поширенню етнічної упередженості й пересудів; плекає культуру міжетнічного спілкування; синтезує результати інших гуманітарних і природничих наук для глибокого і всебічного пізнання етнічної сфери життєдіяльності людського суспільства. На семінарських заняттях студенти оволодівають основами наукового дослідження, навчаються самостійно оцінювати етноісторичні процеси, висловлювати і аргументувати власні думки</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу «Теоретична етнологія» полягає у формуванні комплексних знань щодо пізнання теоретико- методологічних основ теорії етнічності. У ході курсу увага звертається на вивчення структури і життєдіяльності етносу. Характеризується теорія і типологія націй, етнічність, школи етнічності тощо. Вивчається роль традиції в етнічній культурі, досліджується етнічні процеси, їх види, а також етнокультурні, етнополітичні, етносоціальні, етноісторичні процеси. Крім того, розглядаються теорії етнокультурної взаємодії, етнооб'єднувачі та етнороз'єднувачі процеси, етнічні конфлікти, їх причини. Подається типологія етнічних конфліктів. У результаті вивчення навчальної дисципліни магістрант повинен знати: - особливості методології етнологічного дослідження; - теорії та ідеї провідних етнологічних шкіл; - особливості розробки та сутність теорії етносу, нації, етнічності; - базові підходи та типології етнічних спільнот; - основні характеристики та компоненти психології етносу; - сутність процесів етнічного дезінтеграції та інтеграції; - основні напрями сучасних етнічних процесів у світі; - сутність і типологію етнічних конфліктів. Після закінчення курсу магістрант повинен вміти: - використовувати набуті знання в подальшому навчанні; - аналізувати етнічну специфіку історичних процесів, подій, фактів; - застосувати на практиці етнологічні методи; - аналізувати різні фактори життєдіяльності етнічних спільнот; - співставляти різні інтерпретації основних понять у викладі наукових шкіл; - робити висновки на основі аналізу статичних і динамічних характеристик психології етносу; - бути готовими використовувати отримані знання в своїй професійній діяльності.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності:	
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	
ЗК02. Здатність працювати автономно.	
ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	

- ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
 ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
 ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.
 ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні, етнографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.
 СК02. Здатність здійснювати історичні, археологічні й етнологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.
 СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.
 СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії, археології та етнології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.
 СК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або етнології.
 СК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.
 СК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології, етнології з європейськими та євроатлантичними інституціями.
 СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.
 СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.
 СК11. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії, археології та етнології.
 СК12. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

Програмні результати навчання

- ПР03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.
 ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії, археології та етнології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки
 ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
 ПР10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.
 ПР12. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
семінарські заняття	20
самостійна робота	54

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний /
---------	---------------	------	---------------

		(рік навчання)	вибірковий	
1-й семестр	032 «Історія та археологія» освітня програма «Етнологія»	1-й курс	нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	семінари	самост. роб
Тема 1. Теорія та типологія етнічних спільнот		4	2	6
Тема 2. Теорія етнічної взаємодії		2	2	8
Тема 3. Теорія ідентичності		2	4	8
Тема 4. Теорія етнічного конфлікту		2	4	8
Тема 5. Теорія етносу		2	4	8
Тема 6. Теорія нації		2	2	8
Тема 7. Теорія етнічності		2	2	8
ЗАГ:		16	20	54
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Підсумковий контроль рівня знань та успішності здобувачів відбувається у формі екзамену. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 20 балів), балу за контрольну роботу (максимально 20 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 10 балів) та в сукупності становить максимально 100 балів.			
Вимоги до письмової роботи	Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо здобувач не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом за семестр з дисципліни. Контрольна робота включає: 20 тестових питань (по 1 балу за кожне питання).			
Семінарські заняття	У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики. Оцінювання знань та науково-пошукової роботи здобувачів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На семінарському занятті діє такий принцип оцінювання: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;			

	<p>«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
Самостійна робота та індивідуальне завдання	<p>Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами.</p> <p>Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю.</p> <p>Індивідуальне завдання – написання есе на запропоновану тему.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Форма і терміни семестрового контролю визначаються навчальним планом. Здобувач (ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» і виконання усіх видів робіт, набору 25 і більше балів.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма задачі екзамену – письмова. Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Для того, щоб одержати допуск, необхідно виконати всі види роботи і набрати не менше 25 балів. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 20 балів), балу за контрольну роботу (максимально 20 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 10 балів) та балу за іспит (50 балів) та в сукупності становить максимального 100 балів.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Письмові роботи:</p> <p>Контрольна письмова робота має бути виконана на 10 семінарському занятті.</p> <p>Академічна доброчесність:</p> <p>Як викладач, так і здобувач, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p> <p>У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує повторно виконати необхідний вид роботи.</p> <p>Відвідування занять:</p> <p>Відвідування занять та активна участь у роботі семінарів є обов'язковою умовою.</p>	

Участь у семінарських заняттях може проходити у таких формах: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії тощо.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу запізненнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – вівторок, 14.00 год. – 15.00 год.

Пропущене заняття здобувач може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило «відпрацювання» проходить в усній формі, вирішенні тестових завдань тощо. Під час занять дозволяється користування мобільним телефоном виключно для навчальних цілей.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Етнографія України: навчальний посібник / За ред. С.А.Макарчука. Львів, 1994.
2. Костючок П. Культурні маркери національної ідентичності. Вісник Прикарпатського університету. Історія. 2012. Вип. 22.
3. Савчук Б., Кафарський В. Вступ до етнології. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003.
4. Тиводар М.П. Етнологія: Навчальний посібник. Львів: Світ, 2004.
5. Хоптяр Ю.А. Етнологія. Навчальний посібник. Київ, 2008
6. Юрій М.Ф. Етнологія. Навчальний посібник. Київ 2006.

Інформаційні ресурси

1. Інститут історії України НАН України <https://history.org.ua/>
2. Наукова бібліотека ПНУ – <http://lib.pnu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>

Викладач

доцент кафедри етнології і археології П.Л. Костючок